

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Факультет ветеринарної медицини
“04” червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**
**Ветеринарні превентивні технології заразних хвороб
великої рогатої худоби**

Галузь знань 21 Ветеринарна медицина
Спеціальність 211 – “Ветеринарна медицина”
Освітня програма «Ветеринарна медицина»
Факультет (ННІ) ветеринарної медицини
Розробники: Віталій СИТНИК, доцент кафедри ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин, к.вет.н., доцент

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Вибіркова дисципліна «Ветеринарні превентивні технології заразних хвороб великої рогатої худоби» є вузько профільною для підготовки магістрів ветеринарної медицини, спрямованою на вивчення епізоотологічних особливостей розвитку інфекційних захворювань серед великої рогатої худоби, організаційних підходів щодо проведення протиепізоотичних заходів, особливостей управління епізоотичними процесами, планування ветеринарно-санітарних та протиепізоотичних заходів.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Магістр</i>	
Спеціальність	<i>211 Ветеринарна медицина</i>	
Освітня програма	<i>Ветеринарна медицина</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	5	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>іспит</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	6	
Семестр	12	
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	<i>год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>-</i>	<i>год.</i>
Лабораторні заняття	<i>30 год.</i>	<i>год.</i>
Самостійна робота	<i>75 год.</i>	<i>год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>3 год.</i>	

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета опанування методик та технологій лікарської справи в діагностиці та профілактиці інфекційних хвороб великої рогатої худоби.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню:

- Епізоотологія та інфекційні хвороби;
- Організація ветеринарної справи, національне та міжнародне законодавство;
- Патологічна анатомія ;
- Ветеринарна мікробіологія;
- Ветеринарна вірусологія;
- Паразитологія та інвазійні хвороби тварин

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.

СК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час професійної діяльності

СК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.

СК 5. Здатність застосовувати методи і методики патолого-анатомічної діагностики хвороб тварин для встановлення остаточного діагнозу та причин їх загибелі.

СК 6. Здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

СК 7. Здатність організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.

СК 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин різних класів і видів, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.

СК 19. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

Програмні результати навчання (ПРН) ОП:

ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.

ПРН 3. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.

ПРН 5. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.

ПРН 18. Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності.

Компетенції першого дня (КПД):

КПД 1. Демонструвати розуміння етичних та правових рамок, в яких має працювати лікар ветеринарної медицини, включаючи професійні аспекти, аспекти, що пов'язані з благополуччям тварин, власників тварин, громадським здоров'ям, суспільні та екологічні аспекти, пов'язані з професійною діяльністю.

КПД 2. Розуміти методи наукових досліджень, внесок фундаментальних і прикладних досліджень у науку та реалізацію принципу 3Rs (Replacement, Reduction, Refinement - Заміна, Скорочення, Удосконалення).

КПД 4. Сприяти та контролювати збереження здоров'я та безпеки себе, пацієнтів, власників тварин, колег та навколишнього середовища під час здійснення професійної діяльності; демонструвати знання про принципи забезпечення якості; застосовувати принципи управління ризиками на практиці.

КПД 9. Вміти критично мислити, здійснювати перегляд та оцінку літератури та презентацій.

КПД 10. Розуміти та застосовувати принципи концепції Єдиного здоров'я для забезпечення належної клінічної практики у ветеринарії, а також науково обґрунтованої та доказової ветеринарної медицини

КПД 12. Використовувати професійні здібності для сприяння розвитку ветеринарних знань та реалізації концепції "Єдине здоров'я" з метою сприяння здоров'ю, безпеці та благополуччю тварин, людини і навколишнього середовища, а також досягнення Цілей сталого розвитку ООН.

КПД 19. Розробляти відповідні плани лікування пацієнтів та проводити лікування в інтересах кожної тварини під опікою, використовуючи доступні ресурси, а також надавати відповідні власні міркування щодо охорони здоров'я тварини та людини та навколишнього середовища.

КПД 20. Надавати невідкладну і першу медичну допомогу тваринам поширених видів. Розставляти пріоритети та розподіляти ресурси відповідно до кожної конкретної ситуації.

КПД 22. Збирати, зберігати та транспортувати зразки, обирати відповідні діагностичні тести, здійснювати інтерпретації та мати розуміння щодо обмеження результатів тестів.

КПД 25. Розпізнавати ознаки можливих захворювань тварин, що підлягають повідомленню до відповідних державних органів, зоонозів, а також ознак жорстокого поводження з тваринами та вживати відповідних заходів, у тому числі повідомляти відповідні органи влади.

КПД 27. Правильно і відповідально призначати пацієнтам ліки та видавати їх відповідно до Законодавства та останніх настанов.

КПД 35. Проводити передзабійний огляд тварин, що використовують у харчових цілях, звертаючи увагу на аспекти благополуччя, записувати спостереження, відбирати зразки тканин після забою, зберігати і транспортувати їх для проведення досліджень.

КПД 36. Проводити інспекцію харчових продуктів і кормів для правильного визначення умов, що впливають на якість і безпеку продуктів тваринного походження, включаючи пов'язані з ними харчові технології.

КПД 38. Консультувати населення та впроваджувати програми профілактики та ліквідації хвороб відповідно до захворювання та виду тварин, прийнятих стандартів здоров'я тварин, їх добробуту, громадського здоров'я та охорони навколишнього середовища

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі					
			л	п	ла б	ін д	с.р .		л	п	ла б	ін д	с.р .	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Емерджентні захворювання та транскордонні захворювання ВРХ з гострим перебігом														
Тема 1. Туберкульоз ВРХ як емерджентне захворювання	1	12	2		3		7							
Тема 2. Бруцельоз ВРХ	2	12	2		3		7							
Тема 3. Псевдотуберкульоз ВРХ	3	12	2		3		7							
Тема 4. Ящур емерджентне транскордонне захворювання історіко-порівняльна характеристика заходів з ліквідації інфекції	4	12	2		3		7							
Тема 5. Вірусний дерматит великої рогатої худоби поширення та особливості	5	12	2		3		7							

вакцинопрофілактик и													
Тема 6. Інфекційний ринотрахеїт великої рогатої худоби	6	12	2		3		7						
Тема 7. Сибірка ВРХ		12	2		3		7						
Тема 8. Особливості превентивних заходів за анаеробних інфекцій	8	12	2		3		7						
Тема 9. Чума великої рогатої худоби та світовий досвід її ліквідації	9	12	2		3		7						
Змістовий модуль 2. Особливості перебігу та діагностики латентних і повільноперебігаючих захворювань													
Тема 10. Особливості перебігу та діагностики латентних захворювань на прикладі паратуберкульозу	10	12	2		3		7						
Тема 11. Особливості перебігу губчастоподібної енцелофолопатії	11	12	2		3		7						
Тема 12. Лейкоз великої рогатої худоби	12	12	2		3		7						
Тема 13 Некробактеріоз	13	12	2		3		7						
Тема 14 Особливості перебігу, діагностики та ліквідації бактеріальних хвороб молодняку	14	12	2		3		7						
Тема 15 Особливості перебігу, діагностики та ліквідації вірусних хвороб молодняку	15	12	2		3		7						
Разом за змістовим модулем 1	15/30/75												
Усього годин	120		15	3			75						
				0									

3. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації, ієрсиніозів	2
2	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації, лістеріозу	2

3	Епізоотологічні особливості, превентивно-профілактичні та протиепізоотичні заходи при кампілобактеріозі	2
4	Епізоотологічні особливості, превентивно-профілактичні та протиепізоотичні заходи при рикетсіозі	2
5	Епізоотологічні особливості, превентивно-профілактичні та протиепізоотичні заходи при мікоплазмозі	2
6	Етіопатогенез та заходи з ліквідації контагіозної плевропневмонії	2
7	Етіопатогенез та заходи з ліквідації злякисної катаральної лихоманки	2
8	Лептоспіроз ВРХ	1
Всього		15

4. Темы лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Хламідіоз ВРХ	2
2	Епізоотологічні особливості, превентивно-профілактичні та протиепізоотичні заходи при стахіботріотоксикозі	2
3	Епізоотологічні та патологоанатомічні особливості аспергільозу	2
4	Епізоотологічні та превентивні заходи щодо трихофітії	2
5	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації правцю у жуйних тварин	2
6	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації сказу у жуйних тварин	2
7	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації правцю і ботулізму у жуйних тварин	2
8	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації Злякисного набряку і ЕМКАРу у жуйних тварин	2
9	Особливості перебігу та превентивні заходи з інфекційної ентеротоксемії телят.	2
10	Превентивні заходи щодо колібактеріозу телят	2
11	Превентивні заходи щодо пастерельозу і стрептококозу телят	2
12	Превентивні заходи щодо сальмонельозу телят	2
13	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації вірусної діареї	2
14	Вакцинопрофілактика та превентивні заходи за парагрипу телят	2
15	Імунобіологічна корекція мікрофлори кишечника запорука у профілактиці інфекційних хвороб тварин та підвищенні показників продуктивності тварин.	2
16	Обмежуючі заходи у скотарстві за кодексом наземних тварин	5

5. Темы для самостійних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ознайомитися з інструкцією про заходи боротьби та профілактики при туберкульозі	8
2	Ознайомитися з інструкцією про заходи боротьби та профілактики при яшурі	8
3	Ознайомитися з інструкцією про заходи боротьби та профілактики при лейкозі	8
4	Ознайомитися з інструкцією про заходи боротьби та профілактики при лептоспірозі	8
5	Ознайомитися з інструкцією про заходи боротьби та профілактики при бруцельозі	8
6	Ознайомитися з інструкцією про заходи боротьби та профілактики при пастерельозі	8

7	Ознайомитися з інструкцією про заходи боротьби та профілактики при сальмонельозі	8
8	Ознайомитися з інструкцією про заходи боротьби та профілактики при ЕМКАРУ	8
9	Ознайомитися з кодексом наземних тварин	11

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- екзамен

Форми організації контролю знань, система оцінювання – контроль знань здійснюється шляхом виконання студентами лабораторних робіт, виступів з доповідями, складання модульних контрольних робіт за модульно-рейтинговою системою.

Поточний контроль знань студентів здійснюється на лабораторних заняттях і полягає в проведенні попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому (кваліфікаційному) рівні або на окремих його завершених етапах.

Підсумковий контроль включає модульну форму підсумкового контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять і його результати враховуються при виставленні підсумкової оцінки.

Семестровий контроль проводиться у формі екзамену (12-й семестр) в обсязі навчального матеріалу і в терміни, встановлені навчальним планом.

7. Методи навчання:

- словесні (лекційний, пояснення, дискусія, інструктаж, бесіда);
- - наочні (ілюстрування, демонстрація, самостійне спостереження);
- - наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- - робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- - відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- - самостійна робота (виконання завдань).

8. Оцінювання результатів навчання. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1.		
Лекція 1. Особливості перебігу, діагностики та ліквідації, ієрсиніозів	Пояснювати особливості перебігу, діагностики та ліквідації, ієрсиніозів; обґрунтовувати програми протиєпізоотичних заходів	2
Лабораторна робота 1. Особливості превентивних технологій за паратуберкульозу ВРХ.	Пояснити етіологію, патогенез, методи діагностики та профілактики при паратуберкульозі.	5

Самостійна робота. заходи боротьби та профілактики при туберкульозі	Вивчити інструкцію про заходи боротьби та профілактики туберкульозу	8
Лекція 2. Особливості перебігу, діагностики та ліквідації, лістеріозу	Пояснити особливості перебігу, діагностики та ліквідації, лістеріозу	2
Лабораторна робота 2. Епізоотологічні особливості, превентивно-профілактичні та протиепізоотичні заходи при стахіботріотоксикозі	Пояснити етіологію, патогенез, методи діагностики та профілактики при стахіботріотоксикозі .	5
Самостійна робота. заходи боротьби та профілактики при ящурі. Сучасні методи діагностики та заходів боротьби	Вивчити інструкцію щодо профілактики та ліквідації захворювання тварин на ящур	8
Лекція 3. Епізоотологічні особливості, превентивно-профілактичні та протиепізоотичні заходи при рикетсіозі	Пояснювати етіологію, патогенез та протиепізоотичні заходи при рикетсіозі	2
Лабораторна робота 3. Епізоотологічні та патологоанатомічні особливості аспергільозу	Пояснити етіологію, патогенез, методи діагностики та профілактики при аспергільозу	5
Самостійна робота. Заходи боротьби та профілактики при лейкозі	Вивчити інструкцію з профілактики та оздоровлення великої рогатої худоби від лейкозу	8
Лекція 4. Епізоотологічні особливості, превентивно-профілактичні та протиепізоотичні заходи при мікоплазмозі	Аналізувати особливості, превентивно-профілактичні та протиепізоотичні заходи при мікоплазмозі	2
Лабораторна робота 4. Особливості перебігу, діагностики та ліквідації правцю у жуйних тварин	Пояснити етіологію, патогенез, методи діагностики та профілактики при клостриліозах.	6
Самостійна робота. заходи боротьби та профілактики при лептоспірозі	Вивчити інструкцію про заходи боротьби та профілактики лептоспірозі	8
Самостійна робота. Заходи боротьби та профілактики при лептоспірозі	Вивчити інструкцію з профілактики та оздоровлення великої рогатої худоби від лептоспірозу	6
Модульна контрольна робота 1.	Пояснювати особливості епізоотичних процесів, методів діагностики та заходів профілактики при мікозах, клостридіозах та хронічних захворюваннях	30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2.		
Лекція 5. Етіопатогенез та заходи з ліквідації контагіозної плевропневмонії	Знати особливості діагностики плевропневмонії. Вміти обґрунтувати заходи з ліквідації контагіозної плевропневмонії	2

Лабораторна робота 5. Особливості перебігу та превентивні заходи з інфекційної ентеротоксемії телят	Розуміти особливості перебігу та превентивні заходи з інфекційної ентеротоксемії телят	10
Самостійна робота. Ознайомитися з інструкцією про заходи боротьби та профілактики при бруцельозі	Вивчити інструкцію щодо профілактики та ліквідації захворювання тварин на бруцельозі	10
Лекція 6 Етіопатогенез та заходи з ліквідації злоякісної катаральної лихоманки	Характеризувати збудника захворювання. Обґрунтувати заходи з ліквідації злоякісної катаральної лихоманки	2
Лабораторна робота 6. Превентивні заходи щодо колибактеріозу телят	Пояснити етіологічні фактори появи колибактеріозу. Обґрунтувати профілактику з урахуванням особливостей епізоотології	10
Самостійна робота. Заходи боротьби та профілактики при пастерельозі	Вивчити інструкцію з профілактики та оздоровлення великої рогатої худоби від пастерельозу	10
Самостійна робота. Заходи боротьби та профілактики при сальмонельозі	Вміти організовувати заходи з профілактики та оздоровлення великої рогатої худоби від сальмонельозу	10
Лекція 7. Лептоспіроз ВРХ (епізоотологія, діагностика, вакцинопрофілактика)	Пояснювати особливості діагностики лептоспірозу. Аналізувати особливості прояву епізоотичного процесу цикл розвитку	2
Лабораторна робота 7. Особливості перебігу, діагностики та ліквідації вірусної діареї	Пояснити етіологічні фактори появи вірусної діареї. Обґрунтувати профілактику з урахуванням особливостей епізоотології	10
Самостійна робота. Заходи боротьби та профілактики при ЕМКАРУ	Вивчити інструкцію з профілактики та оздоровлення великої рогатої худоби від ЕМКАРУ	10
Лекція 8. Обмежуючі заходи у скотарстві за кодексом наземних тварин.	Пояснювати особливості управління епізоотичним процесом при інфекційних захворюваннях. Обґрунтувати заходи терапії та вакцинопрофілактики	2
Лабораторна робота 8. Вакцинопрофілактика та превентивні заходи за парагрипу телят	Пояснити загальні підходи до превентивних заходів за парагрипу телят. Аналізувати підбір вакцин для проведення імунізації	10
Модульна контрольна робота 2.	Превентивні ветеринарні технології за арахноентомозів та протозоозів ВРХ	30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) \leq 100	
Курсовий проект/робота (за наявності)	-	100

8.1. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно

74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.2. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	<i>НАПРИКЛАД:</i> роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	<i>НАПРИКЛАД:</i> списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	<i>НАПРИКЛАД:</i> відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1511>)
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. FAO: <http://www.fao.org>.
2. Верховна Рада України: <http://rada.gov.ua/>
3. Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту прав споживачів: <http://www.consumer.gov.ua/>
4. Національна бібліотека ім. В.І.Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>.
5. Всесвітня організація охорони здоров'я тварин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.woah.org/en/home/>
6. Кассіч В. Ю., Ушкалов В. О., Волосянко О. В. [та ін.]; за заг. ред. Кассіча В. Ю. Туберкульоз тварин в Україні та засоби діагностики та боротьби з ним: кол. монографія. Одеса, 2020. 130 с.
7. Кафедра ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nubip.edu.ua/node/1178>
8. Коваленко В. Л., Гаркавенко Т. О., Сонько М. П. Ветеринарна дезінфекція, дезодорація, дезінсекція, дезінвазія, дератизація. Київ, 2019. 33 с.
9. Козловська Г. В., Васильєва Т. Б., Мазур Т. В. Ешерихіози тварин: монографія. Київ: ФОП Ямчинський О. В., 2021. 113 с.
10. Недосєков В.В., Макаров В.В., Мельник В.В. Посібник по викоріненню хвороб шляхом стемпінг-аут/ В.В. Недосєков , В.В. Макаров,